

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการติดต่อสื่อสารระหว่างมนุษย์ เพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้และความคิดความต้องการไปยังผู้อื่น เป็นการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างมนุษย์ เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมร่วมกันได้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ในกิจกรรมทางภาษาที่เป็นเครื่องมือสื่อความหมายของมนุษย์ ประกอบด้วย การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น การอ่านนับว่าเป็นทักษะหนึ่งที่ยอมรับกันว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะการอ่านเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการแสวงหาความรู้ (Adam, 1949 อ้างถึงใน ระวีวรรณ อินทรประพันธ์, 2536) ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านสูง ย่อมมีโอกาสที่จะแสวงหาความรู้ได้มากดังที่ ก่อ สวัสดิทานิชย์ (2515) ได้กล่าวว่าการอ่านเป็นหัวใจของกิจกรรมทั้งหลายในการเรียนของนักเรียน

ในทำนองเดียวกัน สแตรง (Strang , 1940 อ้างถึงใน บันลือ พุกกะวัน, 2534) เสนอว่าการอ่านเป็นกิจกรรมสำคัญที่สุดในระดับประถมศึกษา ในกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งหมด เป็นกิจกรรมการอ่านสูงถึงร้อยละ 80 - 90 ซึ่งสอดคล้องกับ บันลือ พุกกะวัน (2534) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะภาษาเพราะการอ่านช่วยพัฒนาภาษาพูด ช่วยพัฒนาการฟัง ช่วยพัฒนาทักษะการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับหลักภาษา(ไวยากรณ์) และยังช่วยพัฒนาความคิด ส่งเสริมการใช้กระบวนการคิด

ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้จัดให้วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะที่เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การเรียนการสอนวิชาภาษาไทยได้มุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษา ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตามควรแก่วัยเห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล(กระทรวงศึกษาธิการ , 2534)

นอกจากนี้ในสารานุกรม The World Book Encyclopedia (1980) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสำหรับนักเรียนในโรงเรียนว่า การอ่านในโรงเรียนเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนเรื่องต่างๆรอบตัว ผลการเรียนในระดับประถมศึกษา เช่น การเรียนคณิตศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์และวิชาอื่น ๆ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่านทั้งสิ้น ส่วนระดับมัธยมศึกษาและมหาวิทยาลัย ความรู้และเทคนิคในการอ่านยิ่งเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้นนักศึกษาจำเป็นต้องอ่านตำราเรียนจำนวนมากในท้องสมุด ฉะนั้นนักศึกษา

จึงต้องมีความสามารถในการอ่านอย่างรวดเร็ว และเข้าใจเรื่องที่อ่านเป็นอย่างดี มิฉะนั้นอาจเสียเปรียบด้านการเรียน เพราะฉะนั้นการอ่านที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้น

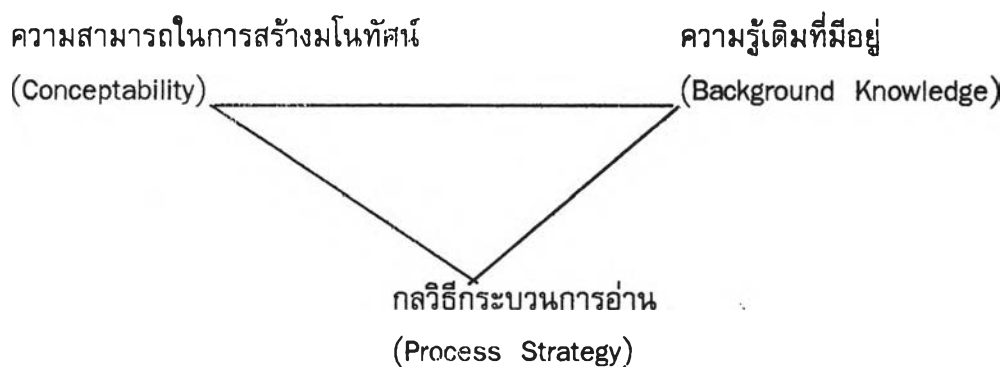
การอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้น ไม่ว่าจะอ่านในลักษณะอย่างไรหรือประเภทใด ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจ กล่าวคือมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน อันเป็นหัวใจสำคัญของการอ่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านจึงถือว่า การอ่านที่ปราศจากความเข้าใจไม่เป็นการอ่านที่แท้จริง

การอ่านเพื่อความเข้าใจไม่ได้เป็นทักษะที่พัฒนาขึ้นเอง แต่เป็นทักษะที่สามารถฝึกให้เกิดขึ้นได้ ซึ่งต้องได้รับการส่งเสริมและการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและถูกต้อง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และการที่นักเรียนจะมีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจได้นั้น ขึ้นอยู่กับว่าจะได้รับการสอนมาอย่างไร โดยทักษะพื้นฐานการอ่านการคิดที่นักเรียนได้รับมา นั้นส่วนใหญ่เป็นผลมาจากครู และกระบวนการสอนของครูเกือบทั้งสิ้น (Stauffer, 1975) จึงกล่าวได้ว่าครูเป็นผู้มีความสำคัญในการฝึกทักษะการอ่านให้กับนักเรียน

เนื่องจากการที่จะเข้าใจสิ่งที่อ่านได้นั้นผู้อ่านจำเป็นต้องใช้ความคิดควบคู่ไปกับการอ่าน การอ่านเป็นกระบวนการรับรู้ความหมายและเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิดกับภาษา กระบวนการอ่านจึงต้องควบคู่ไปกับกระบวนการคิดเสมอ ดังนั้นที่ สต๊ฟเฟอร์ (Stauffer, 1975) ใช้คำว่า “Reading Thinking Process” ซึ่งหมายถึง การที่ผู้อ่านใช้กระบวนการคิดมาช่วยให้การอ่านบรรลุจุดมุ่งหมายก็คือ การที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจในสิ่งที่อ่านนั่นเอง

การคิดทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในการอ่านสิ่งที่ผู้อ่านนำมาคิดเพื่อให้เกิดความเข้าใจ คือ ความรู้เดิมของผู้อ่าน โดยที่ผู้อ่านจะใช้ความรู้เดิมนี้เป็นพื้นฐานในการอ่าน และการคาดคะเนสิ่งที่อ่านว่าเป็นเรื่องราวอย่างไร (Devine, 1986) ซึ่งการคาดคะเนเรื่องราวก่อนการอ่าน จะสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องที่อ่านได้มากและรวดเร็วยิ่งขึ้น ดังที่ สปิโร (Spiro, 1980) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการคาดคะเนและการอ่านว่า การอ่านที่มีประสิทธิภาพต้องมีการคาดคะเนรวมอยู่ด้วย

โคดี (Coady ,1979) ได้อธิบายถึงกระบวนการอ่านเพื่อความเข้าใจว่าเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 การเกิดปฏิสัมพันธ์ของกระบวนการอ่านเพื่อความเข้าใจ

จากแผนภูมินี้แสดงให้เห็นว่าผู้อ่านจะสามารถอ่านสารชนิดต่างๆ ได้เข้าใจอย่างถูกต้องรวดเร็วมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพหรือความมีทักษะของตัวผู้อ่านในการใช้ประโยชน์จากองค์ประกอบ ซึ่งช่วยในการสร้างความเข้าใจในกระบวนการอ่าน 3 ประการ ซึ่งได้แก่ ความสามารถในการใช้สติปัญญาที่จะคิดพิจารณาทำความเข้าใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการอ่านของตน ความสามารถที่จะใช้ความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ปรากฏในบทอ่านเข้ามาเป็นพื้นฐานเพื่อช่วยสร้างหรือขยายความเข้าใจในสิ่งที่ตนอ่าน และความสามารถที่จะรู้จักเลือกใช้กลวิธีการอ่านแบบต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์การอ่าน

แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการอ่านในลักษณะดังกล่าวก่อให้เกิดความตื่นตัว และการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาวิธีการจัดการเรียนการสอนวิชากรอ่านอย่างกว้างขวาง ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนอ่านจำนวนมากยืนยัน และแพร่ขยายแนวความคิดในการสอนอ่านที่มีประสิทธิภาพนั้นมีรากฐานอยู่ที่การสอนให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในฐานะเป็นผู้กำหนดความหมายให้กับสิ่งที่ตนอ่าน โดยอาศัยความรู้ทางภาษา ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีการอ่าน และอาศัยความสามารถทางสติปัญญาในการนำความรู้มาใช้เป็นพื้นฐานเพื่อสร้างความหมายให้กับสิ่งที่อ่าน ช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะอ่าน และกำกับความเข้าใจในการอ่าน

จากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎีการอ่านและการสอนอ่านที่มีตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อศึกษาถึงพัฒนาการและแนวโน้มของแนวคิดจิตวิทยาแบบปัญญานิยม เจนีสและคณะ (Janice and other,1991) ได้ชี้ให้เห็นจุดเน้นที่เด่นชัดสองประการของการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดจิตวิทยาแบบปัญญานิยมซึ่งกำลังเป็นที่แพร่หลายอยู่ในขณะนี้คือ

1. เน้นความสำคัญที่ผู้อ่านจะต้องนำความรู้เดิม ซึ่งอาจเป็นความรู้เกี่ยวกับหัวข้อที่อ่าน ความรู้ในเรื่องโครงสร้างข้อเขียน หรือความรู้และประสบการณ์ทั่วไปในชีวิตเข้ามาเชื่อมโยงกับข้อเขียนที่ปรากฏ เพื่อสร้างความเข้าใจหรือกำหนดความหมายให้กับข้อความที่ตนอ่าน

2. เน้นความสำคัญของการใช้ความคิดพิจารณาของตัวผู้อ่านเอง ในการประเมินตนเอง ตลอดเวลาที่อ่านว่า อ่านแล้วเข้าใจหรือไม่ ถ้าไม่เข้าใจแล้วจะนำกลวิธีการอ่าน(strategies)ใด มาใช้ และใช้อย่างไรจึงจะช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจนเกิดความเข้าใจในสิ่งที่อ่านได้ตลอด

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยเน้น การใช้ประโยชน์ของความรู้เดิมและฝึกฝนให้ใช้กระบวนการของความคิดเพื่อกำกับการใช้กลวิธี ต่างๆในขณะที่ดำเนินการอ่านตามแนวความคิดของจิตวิทยาแบบปัญญานิยมดังกล่าวน่าจะช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในธรรมชาติของกระบวนการอ่าน และจากการศึกษาแนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) ผู้วิจัยพบว่าแนวการสอนนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจในทฤษฎีพื้นฐานของการสอนอ่านตามแนววิธี เอ อาร์ ซี (ARC)คือ การกระตุ้นการนำความรู้เดิมเข้ามาเป็นพื้นฐานในการอ่านฝึกการคาดเดา และสร้างความหมายพร้อมทั้งทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่าน โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ ใหม่ที่ปรากฏในบทอ่าน ซึ่งในกระบวนการอ่านนี้ผู้อ่านจะต้องมีความเข้าใจในการอ่าน และสามารถจะจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน (Vaughan and Estes,1986 อ้างถึงใน รัตนา ดันวิเชียร, 2536)

ขั้นตอนการสอนแบบ เอ อาร์ ซี (ARC)

1. ชั้น A (ย่อมาจาก Anticipation) หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะได้พบใน บทอ่าน

ขั้นเตรียมความพร้อมก่อนอ่าน ครูจะใช้กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใน สิ่งที่อ่าน รวบรวมความรู้เดิมออกมาจัดเป็นระบบพร้อมที่จะนำมาใช้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ และกระตุ้นให้เกิดการคาดเดาในเรื่องที่จะอ่านพร้อมทั้งตั้งจุดประสงค์ในการอ่าน

2. ชั้น R (ย่อมาจาก Realization) หมายถึง การตระหนักในความหมายที่แท้จริงของ คำศัพท์ หรือข้อความที่ปรากฏในบทอ่าน

ขั้นการดำเนินการอ่าน เริ่มจากการที่ผู้อ่านตระหนักถึงจุดประสงค์ในการอ่าน แล้วใช้ ความรู้เดิมที่มีและใช้กลวิธีในการอ่านต่างๆ รวมทั้งใช้ความคิดเข้ามากำกับพฤติกรรมกรรมการอ่าน ของตนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์การอ่านที่ตั้งไว้

3. ชั้น C (ย่อมาจาก Contemplation) หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้ที่ได้ จากการอ่าน

ขั้นกิจกรรมหลังการอ่านเป็นกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความเข้าใจ สรุปรวบรวมความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ และพิจารณาถึงวิธีการต่าง ๆ ที่ตนเองได้ใช้ใน กระบวนการอ่าน

วิธีการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC)มุ่งเน้นการใช้ประโยชน์จากความรู้เดิม และการใช้ความคิดพิจารณาที่ค่อนข้างจะละเอียดอ่อนในการกำหนดความหมายให้กับสิ่งที่อ่าน และเสริมสร้างความเข้าใจในการอ่าน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำวิธีการสอนอ่านแบบ เอ อาร์ ซี (ARC)ไปใช้พัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อศึกษาว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC)ให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 แล้วจะทำให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจสูงขึ้น และเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการอ่านเพื่อความเข้าใจให้กับนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC)สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของงานวิจัย

การวิจัยของ พาลินสการ์ และ บราวน์ (Palinscar and Brown,1984 อ้างถึงใน รัตนาตันวิเชียร,2537)ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการสอนนักเรียนที่เรียนอ่อนให้รู้จักกลวิธีทางอภิปัญญา (metacognition) ซึ่งหมายถึง การตระหนักรู้ควบคุมตนเอง 4 ชนิด ต่อไปนี้คือ การคาดเดา (predicting) การตั้งคำถาม(questioning) การขยายความเข้าใจ(clarifying) การสรุป (summarizing) และใช้วิธีการเรียนการสอนแบบแลกเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับนักเรียน (reciprocal teaching) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนในระดับมัธยมออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับการสอนให้สร้างแผนผังโครงเรื่อง(graphic organizer)เพื่อช่วยสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน กลุ่มทดลองที่ 2 ศึกษาบทอ่านโดยใช้แบบจำลองอย่างหลากหลาย (model of key variables)ช่วยในการทำความเข้าใจประเด็นสำคัญของเรื่อง กลุ่มทดลองที่ 3 ได้รับการสอนให้รู้จักกลวิธีการกำกับความเข้าใจ(comprehension monitoring strategies) เช่น การตั้งคำถามถามตนเองในใจ การสรุปใจความสำคัญ ฯลฯ ส่วนกลุ่มควบคุมจะศึกษาเฉพาะข้อความที่ปรากฏในบทอ่านเท่านั้น ผลการวิจัยพบว่านักเรียนกลุ่มที่ 3 สามารถทำคะแนนแบบทดสอบความเข้าใจหลังการเรียนได้สูงกว่าคะแนนก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิเคราะห์การตอบคำถามผลปรากฏว่านักเรียนสามารถตอบคำถามวัดความเข้าใจในการอ่านได้ดีขึ้น

จากการวิจัยของ วัชพันธ์ สีนสถาพรพงศ์ (2534) เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทยแต่ละระดับความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนก่อนเข้าร่วมโปรแกรม 10%

จากการวิจัยของ กานดา ศรีพรวิสิฐ(2539) เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมชี้้นำการคิดในการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า คะแนนเฉลี่ยในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมน้อยละ 15

โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานของการวิจัยนี้ว่า

คะแนนความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจจะสูงกว่าเกณฑ์การประเมินผลที่กำหนด

ขอบเขตของงานวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 275 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจตามแนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC)

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

ข้อตกลงเบื้องต้น

การอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ เป็นความสามารถทางภาษาที่สามารถเรียนรู้และพัฒนาขึ้นได้ในระดับชั้นประถมศึกษา

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้อาจมีความคลาดเคลื่อนไปบ้าง ทั้งนี้เนื่องจากแบบทดสอบบางข้อมีระดับความยากเกิน 0.8 เพราะผู้วิจัยต้องการข้อคำถามคำตอบที่ครอบคลุมประเภทการอ่านทั้ง 4 ประเภท คือ การอ่านตามตัวอักษร การอ่านตีความ การอ่านโดยใช้วิจารณ์ญาณ การอ่านขั้นนำไปใช้ จึงจำเป็นต้องเก็บแบบทดสอบข้อดังกล่าวไว้

คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย

ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจเรื่องที่อ่าน ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบทางการอ่าน

การส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) หมายถึง การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC)

แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) หมายถึง กระบวนการอ่านที่ผู้อ่านเป็นผู้สร้างความหมาย และทำความเข้าใจกับสิ่งที่อ่าน โดยเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับความรู้ใหม่ที่ปรากฏในบทอ่าน ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ A ย่อมาจาก Anticipation หมายถึง การคาดคะเนล่วงหน้าถึงสิ่งที่จะได้พบจากบทอ่านประกอบด้วยวิธีการสอน 4 วิธี คือ การวางแผนก่อนการอ่าน (PREP) การสร้างแผนภาพเครือข่ายความคิด (Clustering) การสร้างจินตนาการ (Imagination) และการแลกเปลี่ยนคำถาม (ReQuest) เป็นกิจกรรมที่ช่วยผู้อ่านเกิดความสนใจในสิ่งที่อ่านรวบรวมความรู้เดิมออกมาจัดเป็นระบบพร้อมที่จะนำมาใช้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ และกระตุ้นให้เกิดการคาดเดาในเรื่องที่จะอ่าน

ขั้นที่ R ย่อมาจาก Realization หมายถึง การตระหนักในความหมายที่แท้จริงของคำศัพท์หรือข้อความที่ปรากฏในบทอ่าน ประกอบด้วย วิธีการสอนการกำกับความเข้าใจในการอ่าน (SMART)

ขั้นที่ C ย่อมาจาก Contemplation หมายถึง การพิจารณาไตร่ตรองถึงความรู้ที่ได้จากการอ่านของผู้อ่าน ประกอบด้วยวิธีการสอน 3 วิธี คือ การสร้างโครงร่างสรุปใจความสำคัญ(Graphic Post Organizer) การเขียนสรุปเรื่อง(REAP) การเลือกประโยคที่ชอบ (Save the Last Word for Me) ขั้นกิจกรรมหลังการอ่านเป็นกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ทบทวนความเข้าใจ สรุปรวบรวมความรู้ที่ได้อย่างเป็นระบบ

โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง แผนการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยพัฒนาจากแนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) กำหนดให้เป็นโปรแกรมนอกเวลาเรียนปกติ จัดในช่วงเวลาเรียนซ่อมเสริม 15.45 - 16.45 น. สัปดาห์ละ 5 วัน เป็นเวลา 5 สัปดาห์ เพื่อมุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ ประกอบด้วย การกำหนดเป้าหมาย การกำหนดลักษณะของโปรแกรม การกำหนดคุณสมบัติของนักเรียนที่เข้าร่วมโปรแกรม การกำหนดเนื้อหาและสื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล แล้วดำเนินงานตามโปรแกรมห้แล้ว นำผลจากการทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจมาปรับปรุงไว้ใช้ต่อไป

แบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ หมายถึง แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ประกอบด้วยแบบทดสอบ 2 ชุด ซึ่งมีลักษณะเป็นคู่ขนาน ใช้ทดสอบก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรม

เกณฑ์การประเมินผล หมายถึง คะแนนที่กำหนดขึ้นเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจของนักเรียนหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจโดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) ซึ่งคิดคะแนนเกณฑ์ได้จากผลรวมระหว่างคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการทดลอง กับ 15% ของคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเข้าร่วมโปรแกรมการทดลอง

บทอ่าน หมายถึง เนื้อเรื่องที่นำมาให้นักเรียนอ่านในแต่ละแผนการสอน ได้แก่ นิทาน เรื่องสั้น บทความ ข้อความรู้และสารคดี ซึ่งนำมาจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ โดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยาและหลักการพิจารณาหนังสือ วรรณกรรมกับเด็กของ บันลือ พฤกษ์วัน (2534) และวิจารณ์วรรณกรรมสำหรับเด็กของ สนั่น มีชันหมาก (2537)

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งเพศชาย และเพศหญิง ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC)

1.1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) ทฤษฎีพื้นฐานความรู้เดิม (schema) กลวิธีทางอภิปัญญา (metacognition) หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.2 การกำหนดกรอบแนวคิดของโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

1.3 นำกรอบแนวคิดมาสร้างเป็นโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

1.4 การสร้างขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมและเนื้อหาในโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ

1.5 กำหนดเนื้อหาที่จะใช้ในแผนการสอน

1.6 กำหนดสื่อที่จะใช้ในแผนการสอน

1.7 เขียนแผนการสอนจำนวน 21 แผน

1.8 นำแผนการสอนจำนวน 21 แผน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจพิจารณา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

1.9 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่ตัวอย่างประชากร จำนวน 4 แผน แล้วนำผลการทดลองมาปรับปรุง

1.10 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบจำนวน 2 ชุด ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนานใช้ทดสอบก่อนและหลังการทดลอง และแบบทดสอบย่อยระหว่างการทดลอง 2 ชุด

2. การทดลองใช้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2.1 ประชากรและตัวอย่างประชากร ประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก และตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2540 โรงเรียนอนุบาลพิษณุโลก จำนวน 1 ห้องเรียน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย

2.2 การดำเนินการทดลอง มีขั้นตอน ดังนี้

2.2.1) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจชุดที่ 1

2.2.2) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนที่ 1-7

2.2.3) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจชุดที่ 2

2.2.4) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนที่ 8-14

2.2.5) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจชุดที่ 3

2.2.6) ดำเนินกิจกรรมตามแผนการสอนที่ 15-21

2.2.7) ให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านภาษาไทย เพื่อความเข้าใจชุดที่ 4

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรม SPSS/PC* ทดสอบค่าที (t-test) เพื่อประเมินผลโปรแกรม

3. การปรับปรุงโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจ โดยใช้แนวการสอนอ่าน เอ อาร์ ซี (ARC) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยนำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงโปรแกรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นแล้วนำเสนอโปรแกรมต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ได้โปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจอันเป็นแนวทางสำหรับครู ในการปรับปรุงการเรียนการสอนอ่านให้กับนักเรียนโดยการพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจในระดับชั้นอื่น

2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการอ่านภาษาไทยเพื่อความเข้าใจตามแนวคิดอื่นๆที่มีประโยชน์ และเหมาะสมกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาต่อไป